

MINISTERUL EDUCAȚIEI
ȘI CERCETĂRII
AL REPUBLICII MOLDOVA

Anexă la Ordinul MEC
nr. 631 din 31.05.2023

**REPERE METODOLOGICE
PRIVIND ORGANIZAREA PROCESULUI EDUCAȚIONAL
LA DISCIPLINA ȘCOLARĂ
EDUCAȚIE MUZICALĂ
ÎN ANUL DE STUDII 2023-2024**

Chișinău, 2023

1. Implementarea documentelor de politici educaționale

În anul de studii 2023-2024 formatul documentelor școlare de tip reglator, aplicate în implementarea pachetului curricular la disciplina *Educație muzicală*, include:

1) documente curriculare specifice disciplinei:

- Planul-cadru pentru învățământul primar, gimnazial, liceal, anul de studii 2022 – 2023 (aprobat prin Ordinul MEC nr. 123 din 28.02.2022)
https://mecc.gov.md/sites/default/files/ordin_mec_nr_123_din_28.02.2022_plan-cadru_2022-2023.pdf
- Curriculum național. *Educație muzicală* pentru clasele primare (aprobat prin ordinul nr. 1124 din 20 iulie 2018)
https://mecc.gov.md/sites/default/files/curriculum_primare_site.pdf
- Curriculum național. Ghid de implementare. *Educație muzicală* pentru clasele V-VII (aprobat prin ordinul nr. 906 din 17.07.2019)
https://mecc.gov.md/sites/default/files/ed_muzicala_gimnaziu_ro.pdf
- *Metodologiei de evaluare criterială prin descriptori la disciplinele Educație muzicală, Educație plastică, Educație tehnologică și Educație fizică*, Clasa a V-a (Aprobată prin Ordinul Ministerului Educației, Culturii și Cercetării al Republicii Moldova nr. 1324 din 08 septembrie 2018).
https://mecc.gov.md/sites/default/files/mecd-5_em_et_ep_ef_final_redactat_pt_ordin.pdf
- Manuale școlare și Ghiduri de implementare a manualelor școlare, aprobate de MEC al RM
<http://ctice.gov.md/manuale-scolare/>

2) documente reglatorii de ordin general:

- [Ordinul MEC nr 336 din 18.05.2022](#) Cu privire la aprobarea *Instrucțiunilor privind completarea catalogului școlar* în anul de studii 2022-2023.
- [Ordin comun MEC și MS nr.226_362 din 15.04.2022](#) cu privire la măsurile de protecție în contextul epidemiologic al COVID-19.
- [Ordinul MEC nr.193 din 17 martie 2022](#) Cu privire la aprobarea *Programului activităților extrașcolare* în învățământul primar și secundar, ciclul I și II.
- [Ordinul MEC nr.178 din 15 martie 2022](#) Cu privire la încadrarea în instituțiile de învățământ general a copiilor din familii refugiate din Ucraina.
- [Ordinul MEC nr. 872 din 12.07.2021](#) cu privire la aprobarea și pilotarea Standardelor pentru protecția și siguranța copiilor/ elevilor în mediul online.

Toate actele normative aferente procesului de învățământ general pot fi consultate pe site-ul oficial al Ministerului Educației și Cercetării al Republicii Moldova: <https://mecc.gov.md/ro/content/cadrul-normativ-1>

Conform *Planului-cadru* pentru învățământul primar, gimnazial și liceal, disciplina *Educație muzicală* are statut de **disciplină obligatorie** și face parte din aria curriculară Arte.

Administrația instituției de învățământ va analiza domeniile de interes ale elevilor, capacitățile instituționale (pregătirea cadrelor didactice, materialele didactice disponibile etc.) și va decide asupra ofertei privind orele opționale pentru anul de studii următor, aceasta fiind prezentată, în mod obligatoriu, elevilor pentru alegere. Fiecare elev, cu excepția elevilor din clasele/ instituțiile cu profil și cele bilingve, studiază, în mod obligatoriu, o disciplină opțională, în funcție de modelul de Plan-cadru selectat pentru implementare. Odată exprimată opțiunea pentru o anumită disciplină, frecventarea ei și realizarea prevederilor curriculare devin obligatorii.

Activitățile extrașcolare vor fi organizate și desfășurate conform intereselor și opțiunilor elevilor. La proiectarea activităților pentru anul de învățământ 2023 - 2024 se va ține cont de Programul activităților extrașcolare în învățământul primar și secundar, ciclul I și II, aprobat în anul curent de studii prin ordinul Ministrului Educației și Cercetării. În scopul organizării activităților extrașcolare (cor, ansamblu vocal/ folkloric, cerc de dans, orchestră etc.), se prevăd a câte 8 ore săptămânal pentru fiecare complet de clase I- a IX-a și a câte 4 ore săptămânal pentru fiecare complet de clase a X-a - a XII-a.

2. Implementarea Curriculumului

Curriculumul predat/ operaționalizat - reprezintă sistemul experiențelor de învățare oferite direct de către profesori elevilor în activitatea curriculară curentă.

În vederea implementării Curriculumului la disciplină, cadrele didactice și de conducere vor asigura:

- gestionarea proiectării didactice în raport cu actele normative actuale pentru învățământul general;
- monitorizarea procesului de evaluare a produselor curriculare, în temeiul metodologiei de evaluare;
- planificarea colaborativă, construirea contextelor pentru învățarea interdisciplinară, inclusiv a unor conținuturi transversale, cu profesori din fiecare arie curriculară;
- adaptarea demersurilor didactice, în contextul învățării directe și/ sau la distanță, utilizând eficient manualele aprobate de MEC (pag. 9) în contextul formelor de învățare sincronă, asincronă, mixtă;
- dezvoltarea profesională a cadrelor didactice în problematica practicilor de integrare a pedagogiilor artistice, învățării în bază de proiect, învățare STEAM, învățare semnificativă, în demersul didactic și extradidactic al educației muzicale.

Profesorii disciplinelor ariei curriculare Arte vor pune accentual pe:

(a) **învățarea practică** (aplicativă) la lecțiile de Educație muzicală (prin audiere, interpretare, creație) și Educație plastică (prin receptare, reprezentare și creație). În acest sens, învățarea artei și educația prin arte va fi o *învățare semnificativă*, deoarece se concentrează asupra modului în care creierul structurează, ierarhizează, procesează, face abstracții, generalizări, interrelează date, obiecte, fapte și concepte muzicale/ artistice, pentru a da sens și odată cu ei începe să construiască cunoștințe. Este important să adaptăm modul de învățare la capacitățile și calitățile elevilor, să permitem elevilor să-și construiască propria învățare. În acest fel, conținutul învățării este umplut cu sens și logică, corelează cu viața și, prin urmare, cu înțelegerea.

(b) **abordarea integrată a modelelor de pedagogie artistică**. În acest sens, modelul de *învățare experiențială* la disciplinele ariei curriculare Arte permite: integrarea domeniilor de activitate artistică în context didactic și extradidactic; manifestarea spiritului critic și a respectului față de valorile naționale și cele ale altor culturi; vehicularea unei culturi adaptate la realitățile societății contemporane; explorarea relațiilor dintre arte (muzică, artele plastice) și Eul personal, manifestând cultură artistică ca parte componentă a culturii spirituale; conștientizarea identității naționale ca premisă a dialogului intercultural și a integrării europene ș.a.

Pentru predarea disciplinei *Educația muzicală* în sistemul de învățământ general se recomandă:

(a) studiul tuturor actelor normative emise de ministerul de resort privind organizarea și desfășurarea procesului educațional în instituțiile de învățământ general; (b) studiul metodologiei activităților muzical-didactice (audiția muzicii, interpretarea muzicală vocală/ corală/ instrumentală, jocul muzical, improvizațiile muzicale etc.); (c) participarea obligatorie la reuniunile metodice instituționale, raionale/ municipale, sesiuni de formare profesională continuă etc.; (d) conștientizarea diferențelor dintre procesul educațional din școala de cultură generală și școala de muzică/ centru de creație pentru copii (la nivel de concept, finalități, conținuturi, tehnologii de predare/învățare/evaluare etc.). Activitățile

muzical-didactice pot deveni adevărate situații de învățare și educație prin respectarea metodologiilor specifice pedagogiei muzicale și exigențelor teoriei curriculumului.

Cadrul didactic este responsabil de respectarea și aplicarea documentelor curriculare, inclusiv a *Reperelor metodologice la disciplină*, în vederea organizării calitative a demersului educațional. Logica și **caracterul sistemic al Educației muzicale** a elevilor se dezvoltă în succesiunea următoarelor unități de conținut – teme de studiu:

- În clasa I-a – „Eu și Muzică”;
- În clasa a II-a – „Trei genuri primare în muzică”;
- În clasa a III-a – „Limbajul muzicii”;
- În clasa a IV-a – „Muzica poporului meu”;
- În clasa a V-a – „Muzica în viața mea”;
- În clasa a VI-a – „Muzica cu și fără program”;
- În clasa a VII-a – „Imaginea și dramaturgia creației muzicale”
- În clasa a VIII-a – „Valori perene ale muzicii naționale și universale”.

Aceste unități de conținut se divid în a câte patru unități de conținut în fiecare an de învățământ, care se dezvoltă modular.

3. Strategii de predare – învățare - evaluare

Condițiile învățării sunt acele evenimente care trebuie să apară pentru ca un anumit tip de învățare să se producă. Subordonarea tehnologiilor didactice legităților artei este condiția fără de care nu poate fi conceput procesul de învățare la lecțiile de *Educație muzicală*.

Învățarea la lecțiile de *Educație muzicală* și *Educație plastică* din instituțiile de învățământ general este condiționată de:

- **sensurile întruchipate în opera de artă** (filosofice, etice, estetice, spirituale, psihologice etc.);
- **valorile operei de artă** (imagine, limbaj, formă, gen etc.);
- **legitățile operei de artă** (caracterul sonor, spațial, temporal, imagistic, expresiv etc.);
- **respectarea specificului cunoașterii artistice** în actul didactic;
- **însușirile individului implicat în actul artistico-didactic** (senzațiile auditive/vizuale/motrice, sensibilitate, atenție, memorie, imaginație, gândire etc.);
- **metodologia activităților artistico-didactice** (receptare, interpretare/ reprezentare artistică, creație artistică).

În demersul didactic al lecțiilor se vor aplica **tehnologiile educației muzicale** în corespundere cu următoarele domenii de activitate:

A. Interpretare (cânt vocal/ coral; interpretare la instrumente muzicale pentru copii solo/ ansamblu/ orchestră),

B. Audiție (receptare – analiză – caracterizare, cunoaștere-valorizare),

C. Creație elementară (improvizație ritmică/ melodică/ plastică; acompaniament ritmic la instrumente muzicale pentru copii/ percuție corporală/ la pseudoinstrumente; confecționarea instrumentelor muzicale din materiale reciclabile; elaborarea partiturii ascultătorului/ conturul melodic/ partiturii pentru acompaniament ritmic/ armonic; reprezentarea imaginii muzicale prin limbajul altor arte etc.).

Diversitatea tehnologiilor de audiție, interpretare și creație muzicală (aplicabile în toate clasele, I – VIII-a) este prezentă în manualele de nouă generație, publicate în anii 2019 – 2020 (Editura Știința) și pot fi preluate, dezvoltate, adaptate procesului de predare pe un repertoriu muzical otrivit unităților de conținut din toate clasele.

Metodologia de lucru cu manualul școlar la lecțiile de *Educație muzicală* pot fi consultate în capitolul întâi a *Ghidului de implementare a manualului școlar pentru clasa a II-a* (Editura Știința, 2019).

Activitățile muzical-didactice tradiționale lecțiilor de educație muzicală sunt practice, aplicative: cântul și învățarea unui cântec, încălzirea vocilor prin exerciții (inclusiv solfegiere elementară) și activități de joc muzical, audiția creațiilor muzicale de diferite forme/ genuri/ curente artistice,

interpretarea la instrumente muzicale pentru copii/ pseudoinstrumente. Creativitatea elevilor se manifestă în toate activitățile muzical-didactice. Prin urmare, se recomandă micșorarea timpului pentru învățarea teoretică a conceptelor și legităților muzicii.

Metodologia activităților muzical-didactice reunește tradițional a câte cinci pași în realizare:

- **Activitatea de audiție:** 1. Cuvânt introductiv, 2. Audiția propriu-zisă a muzicii, 3. Analiza-caracterizare a muzicii, 4. Re-audiția unui fragment sau audiția integrală a creației, 5. Valorizarea muzicii în raport cu tema lecției (apreciere artistică/ valorică. Exprimarea atitudinii).
- **Activitatea de învățare a cântecului:** 1. Cuvânt introductiv prin care se realizează legătura cu tema lecției și experiența muzicală a elevilor, 2. Prezentarea cântecului ca model de interpretare (cu acompaniament, toate strofele), 3. Analiza-caracterizare a valorilor cântecului în raport cu tema lecției, 4. Învățarea propriu-zisă a cântecului (inclusiv – exersarea vocilor), 5. Interpretarea artistică a cântecului (fragmentul învățat sau cântecul integral).
- **Activitatea de creație elementară:** 1. Expunerea sarcinilor, algoritmului de acțiune, 2. Elaborarea/ demonstrarea modelelor, 3. Exersarea interpretării modelului (cu suport audio/ video înregistrat prealabil), 4. Realizarea artistică a activității de creație, 5. Aprecierea/ autoaprecierea.

Profesorii de educație muzicală pot integra în procesul de învățare varietatea modelelor de pedagogie artistică, pentru a spori orientarea valorică a personalității elevilor prin mijloacele artelor și împlini dorința de a găsi o modalitate originală de a introduce elevii în lumea artelor (în calitate de consumator, creator, promotor). Sunt răspândite următoarele **paradigme de învățare în arte** (canonică, reproductivă, etno-culturală, culturologică, acțional-practică, creativă etc.), sunt recunoscute următoarele **pedagogii de alternativă și sisteme de învățare** a muzicii: Dalcroze, Orff, Suzuki, Kodály, Abreu, Cohen etc., care pot îmbogăți procesului de învățare și educație, cu mari deschideri spre inter- și transdisciplinaritate, dar nu în detrimentul concepției curriculumului național.

Integrarea pedagogiilor artistice în procesul de Educație muzicală urmează trei etape: (1) învățare prin stabilirea legăturilor interdisciplinare dintre disciplinele ariei curriculare arte; (2) învățarea în temeiul construirii conexiunilor interdisciplinare dintre disciplinele ariei Arte și alte arii curriculare; (3) integrarea artelor la învățare prin proiecte STEAM. În acest sens, profesorii vor opta pentru armonizarea dimensiunilor (1) estetică și (2) extraestetică în procesul educațional.

Punctele de acces pentru învățare inter- și transdisciplinară pot fi considerate:

A. Valorile unei opere de artă; B. Axele procesului de cunoaștere a unei opere de artă; C. Nivelurile de cunoaștere a operei de artă. D. Legătura muzicii cu viața.

Pentru a implementa cu succes învățarea prin inter- și transdisciplinaritate la lecțiile de Educație muzicală, se recomandă studiul următoarelor surse:

- MORARI, Marina, URSU, Zinaida. *Modele de reconfigurare a procesului de învățare : Aria curriculară Arte* : Ghid metodologic / Marina Morari, Zinaida Ursu ; Institutul de Științe ale Educației, Sectorul Calitatea Educației. – Chișinău : S. n., 2022 (CEP UPSC). – 115 p. ISBN 978-9975-46-665-3
- MORARI, Marina, URSU, Zinaida. *Repere metodologice de reconfigurare a procesului de învățare : Aria curriculară Arte* / Marina Morari, Zinaida Ursu ; Ministerul Educației și Cercetării, Universitatea Pedagogică de Stat "Ion Creangă" din Chișinău, Institutul de Cercetare, Inovare și Transfer Tehnologic. – Chișinău : S. n., 2022 (CEP UPSC). – 106 p. ISBN 978-9975-46-667-7

Tema pe acasă la lecțiile de Educație muzicală se va limita la consolidarea materiilor predate-învățate în cadrul lecției. Pentru evaluarea temelor pe acasă se vor aplica criteriile de evaluare prin descriptori recomandate în *Ghidul ECD la disciplina Educație muzicală*:

https://mecc.gov.md/sites/default/files/mecd-5_em_et_ep_ef_final_redactat_pt_ordin.pdf

Volumul temei pe acasă nu va depăși $\frac{1}{4}$ din volumul sarcinilor realizate în cadrul lecției. Realizarea temelor pentru acasă trebuie să motiveze elevii în procesul de cunoaștere a sinelui și lumii prin arta muzicii, să ajute elevii conștientizarea legătura muzicii cu viața (în activități extradidactice, familie, comunitate). Spre consultanță, link-ul instrucțiunii *Managementul temelor pentru acasă, în învățământul primar, gimnazial și liceal*:

https://particip.gov.md/public/documente/137/ro_5622_Instruciunea-privind-managementul-temelor-pentru-acasa-in-invaamantul-primar,-gimnazial-i-liceal.pdf

Proiectarea administrării disciplinei Educație muzicală se axează pe reflectarea numărului de ore (pe săptămână, an de studii) și corelarea acestora cu unitățile de învățare. Indicațiile pentru elaborarea proiectului de lungă și scurtă durată sunt dezvăluite plenar în *Ghidul de implementare a curricula Educație muzicală în gimnaziu*, la pp. 53 – 58, după link-ul:

https://mecc.gov.md/sites/default/files/ed_muzicala_gimnaziu_ro.pdf

În **activitatea de evaluare a rezultatelor școlare**, profesorul se va ghida de principiile evaluării rezultatelor școlare și cerințele referitoare la organizarea și desfășurarea acțiunilor evaluate, inclusiv cele stipulate în *Curriculum* la rubrica *Strategii de evaluare și Metodologia ECD*.

Pentru a implementa adecvat metodologia ECD, aducem câteva concretizări terminologice:

- Într-un an de învățământ sunt două **semestre**. Semestrul este o perioadă de șase luni consecutive; o jumătate de an pentru a învățarea materiei de studiu. Semestrele nu poartă titlu.
- Materiile de studiu se organizează pe **unități de învățare** - structuri didactice unitare din punct de vedere tematic. Într-un an de învățământ sunt patru unități de învățare, a câte două unități de învățare în fiecare semestru. Fiecare „unitate de învățare se constituie din trei elemente-cheie în interconexiune permanentă: unități de competențe/pre-achiziții, unități de conținuturi, activități de învățare” (*Cadrul de referință a Curriculumului Național*, 2017, pag. 59). Curricula pe discipline propune repartizarea orientativă a orelor pe unități de învățare.
- Într-un an de învățământ pot fi studiate un număr definit de **unități de conținut**. Din 3-5 unități de conținut se constituie o unitate de învățare.

Înregistrarea rezultatelor școlare ale elevilor în catalogul clasei se va realiza în conformitate cu *Metodologia privind evaluarea criterială prin descriptori în învățământul primar clasele I-IV* (2019, la pag. 13-14) și aume:

- La începutul unităților de învățare se va administra evaluarea inițială (EI), iar la sfârșitul unității de învățare – proba de evaluare sumativă (ES).
- La finele unităților de conținut se va administra probă de evaluare formativă în etape (EFE).
- Pe parcursul unei unități de învățare se vor administra cel puțin 2 probe de evaluare formativă în etape (EFE).
- Se evaluează produsele școlare în baza criteriilor de succes/ de evaluare. Cadrul didactic stabilește care și câte criterii de evaluare va utiliza în proba de evaluare, informând elevii despre aceasta. Criteriile de evaluare reprezintă obiectivele operaționale ale demersului lecției și exprimă gradul de formare a elementelor culturii muzicale a elevului. Criteriile de evaluare sunt valide și pentru evaluarea de proces (la fiecare lecție).
- Se apreciază rezultatele probelor de evaluare cu ajutorul descriptorilor de performanță. Cadrul didactic alege descriptorii potriviți pentru a explica și argumenta elevului de ce comportamentul lui performanțial este apreciat cu unul din descriptorii: independent, ghidat de învățător, cu mai mult sprijin.
- Se introduc rezultatele probelor de EFE și ES în catalogul școlar.

Exemplu de planificare a probelor de evaluare în clasa a II-a

Unitățile de învățare			Nr. de ore	Nr. de evaluări			Obs.	
				EI	EFE	ES		
SEMESTRUL 1	Unitatea de învățare I - Cântecul, dansul și marșul în lumea muzicii		10	1	2	1		
	Unități de conținut	1	<i>Ce este muzica?</i>	2	1			
		2	<i>Cântecul și diversitatea lui.</i>	2		1		
		3	<i>În lumea muzicii de dans.</i>	2		1		
		4	<i>Marșul în lumea muzicii.</i>	2				
		5	<i>Îmbinarea celor trei tipuri de muzică</i>	2			1	
	Unitatea de învățare II - Expresivitatea și descriprivitatea muzicii		5		2	1		
	Unități de conținut	1	<i>Muzica – expresie a sentimentelor</i>	1		1		
		2	<i>Portretul muzical.</i>	2		1		
		3	<i>Tabloul muzical. Sinteză.</i>	2			1	
SEMESTRUL 2	Unitatea de învățare III - Caracterul variat al muzicii		8					
	Unități de conținut	1	<i>Caracterul cantabil al muzicii.</i>	3		1		
		2	<i>Caracterul dansant al muzicii.</i>	3		1		
		3	<i>Caracterul de marș al muzicii.</i>	2			1	
	Unitatea de învățare IV - Cântecul, dansul și marșul în creații de proporții mari		7		2	1		
	Unități de conținut	1	<i>Cântecul – element al operei.</i>	2				
		2	<i>Dansul – element principal al baletului.</i>	2		1		
		3	<i>Marșul în muzica simfonică.</i>	2		1		
4		<i>Interacțiunea cântecului, dansului, marșului în creații de proporții.</i>	1			1		

4. Activitatea comunității educaționale a profesorilor de *Educație muzicală*

În anul de studii 2023-2024 aspectul prioritar al Ministerului Educației și Cercetării în monitorizarea implementării curricula disciplinare, ediția 2019, îl constituie calitatea procesului educațional în organizarea învățământului în bază de competențe.

Se propun următoarele subiecte:

- Costruirea comunicării *elev - muzică* în context didactic și extradidactic.
- Educația muzicală a elevilor prin proiecte STEAM.
- Tema pe acasă la lecția de *Educație muzicală*: modele și criterii de evaluare.
- Tehnologii de lucru cu manualul școlar la lecțiile de *Educație muzicală*.

- Tehnici de cunoaștere a muzicii în activitatea de audiție: comentariul muzical, conturul melodic, meloritmia, partitura ascultătorului, fredonatul, acompaniamentul ritmico-timbral etc.
- Tehnici de cunoaștere a muzicii în activitatea de interpretare la instrumente muzicale pentru copii și pseudoinstrumente: modele de notare și interpretare.
- Metode și tehnici de cultivare a vocilor elevilor pentru exprimarea de sine prin cânt.
- Stimularea interesului pentru arta muzicală în cadrul învățării în bază de proiect tematic.
- Probele de evaluare a culturii muzicale a elevilor în activitatea de cânt, audiție, creație muzicală elementară.
- Promovarea obiceiurilor și tradițiilor populare prin intermediul activităților educative cu statut permanent în cadrul instituției de învățământ.

Comisiile metodice raionale/ municipale sunt în drept să selecteze tema de cercetare, în funcție de necesitățile și așteptările cadrelor didactice din teritoriu. Subiecte de cercetare profesională pot culmina cu elaborarea produselor/ proiectelor din practica educațională, conform *Regulamentului de atestare a cadrelor didactice* (ordinul MECC nr.1091/2020).

5. Asigurarea didactică

Asigurarea didactică a lecțiilor de Educație muzicală se constituie din curricula și piesele curriculare. La momentul de față, există manuale școlare de nouă generație pentru clasele primare (I – IV) și clasa a V-a, care corespund prevederilor curricula (ediția 2019, 2018) și sunt recomandate de ministerul de resort.

Manualul de *Educație muzicală* pentru clasa a IV-a (ediția 2023) continuă conceptual structura unităților de conținut propuse în manualele din clasele a II-a și a III-a.

Manualul de *Educație muzicală* pentru clasa a V-a (ediția 2023) propune o concepție nouă de structurare a conținuturilor unităților de conținut. Câteva elemente de inovație de luat în considerare:

- la începutul fiecărui modul se propune învățarea în bază de proiect (STEAM, individual, de grup), lista unităților de competență raportate la unitățile de conținut.
- fiecare unitate de conținut începe cu un text informativ de antet – o sinteză a ideilor importante, care se descoperă ulterior prin diverse activități de învățare.
- rubricile din paginile manualului sunt diversificate și pot fi integrate în orice domeniu de activitate: interpretare, audiție, creație.
- repertoriul muzical de audiție oferă posibilități de cunoaștere a muzicii naționale și universale, care depășesc sugestiile curriculumului, astfel, prin manual se dezvoltă conținuturile curriculare.
- cunoașterea prin muzică este facilitată de următoarele tehnologii: acompaniament la instrumente muzicale pentru copii, pseudoinstrumente (cupă, pix) și percuție corporală; cânt cu ison/ în canon/ unison; mișcări plastice cu eșarfa; meloritmia; conturul melodic; citirea/ studiul/ elaborarea partiturii pentru acompanierea melodiei cântecelor și pieselor audiate etc.
- cunoștințele cheie la fiecare unitate de conținut sunt reprezentate grafic în figuri, scheme, care pot fi utilizate atât în procesul de predare/ învățare, cât și în procesul de evaluare.

Se recomandă adaptarea conținuturilor manualelor din clasele a VI-a – a VIII-a la unitățile de conținut curriculare. În clasele a VI-a – a VIII-a poate fi îmbogățit repertoriul de interpretare și audiție în funcție de temele unităților de conținut și gradul de formare/ dezvoltare al abilităților muzicale/ artistice a clasei de elevi.

Enumerăm lista manualelor și ghidurilor pentru disciplina Educație muzicală, autorizat de către Ministerul Educației și Cercetării din Republica Moldova:

Clasa	Denumirea manualului, ghidului, crestomației de note, alte surse bibliografice și materiale	Anul ediției
I	Morari M., Gagim I., <i>Educație muzicală pentru clasa I.</i> – Chișinău: Știința, 2020.	2020
	Morari M., Gagim I., <i>Educație muzicală pentru clasa I. Ghidul profesorului.</i> – Chișinău: Știința, 2014.	2014
II	Morari, M., Borș, A., Coroi, E. <i>Educație muzicală. Clasa a II-a</i> (manual). – Chișinău: Știința.	2019
	Морарь, М., Борш, А., Корой, Е. <i>Музыкальное воспитание. Учебник для 2 класса.</i> – Кишинев: Știința.	2019
	Morari, M., Borș, A. <i>Educație muzicală. Clasa a II-a. Ghidul de implementare a manualului.</i> – Chișinău: Știința.	2019
	4. Морарь, М., Борш, А., <i>Музыкальное воспитание. Пособие для внедрения учебника.</i> – Кишинев: Știința.	2019
III	Морарь, М., Борș, А., <i>Educație muzicală. Clasa a III-a</i> (manual). – Chișinău: Știința.	2020
	Морарь, М., Борш, А., Корой, Е. <i>Музыкальное воспитание. Учебник для 3-го класса.</i> - Кишинев: Știința.	2020
	Morari, M., Borș, A. <i>Educație muzicală. Clasa a II-a. Ghidul învățătorului.</i> – Chișinău: Știința.	2012
	Морарь, М., Борш, А., <i>Музыкальное воспитание: 3 класс. Пособие для учителя.</i> – Кишинев: Știința.	2012
IV	Gagim, I., Cosumov M., Cîșlaru L. <i>Educație muzicală. Clasa a IV-a</i> (manual). – Chișinău: Știința.	2023
	Гаджим И., Косумов М., Кышлару Л. <i>Музыкальное воспитание. 4 класс.</i> Кишинев: Știința.	2023
V	Morari M., Zavatin P. <i>Educație muzicală. Clasa a V-a</i> (manual). – Chișinău: Știința	2023
	Морарь М., Заватин П. <i>Музыкальное воспитание. Учебник для 5 класса.</i> Ed. Știința	2023
VI	Borș, A., Coroi, E. <i>Educație muzicală. Clasa a VI-a</i> (manual). Ed. Știința	2017
	Борш, А., Корой, Е. <i>Музыкальное воспитание. Учебник для 6 класса.</i> Ed. Știința	2017
VII-VIII	Gagim, I., Borș, A., Морарь, М., Coroi, E. <i>Educație muzicală, manual pentru clasa a VII-a - a VIII-a</i> , Ed. Știința	2012
	Gagim, I., Borș, A., Coroi, E., Stîngă, A. <i>Educație muzicală, cl. a VII-a - a VIII-a, Ghidul profesorului.</i> Ed. Știința	2007
	Гажим, И. Борш, А., Морарь, М., Корой, Е. <i>Музыкальное воспитание. Учебник для 7-8 класса.</i> Ed. Știința	2012
	Гажим, И., Борш, А., Корой, Е., Стынгэ А. <i>Музыкальное воспитание 7-8 класс. Пособие для учителя.</i> Ed. Știința	2007

Valentina Gaiciuc, consultant principal, Direcția învățământ general, MEC.

Marina Morari, doctor în științe pedagogice, conferențiar universitar,
Universitatea de Stat „Alecru Russo” din Bălți.